

miejscach kraju, gdzieby pracownicy mogli przyjeżdżać i pracować. Przy organizacji sieci stanowisk t. zw. lotnych stacji fizjograficznych, Zarząd doznał wiele pomocy i życzliwości od miejscowego społeczeństwa na prowincji. Dotychczas zorganizowano jedną stację sezonową (letnią) w powiecie Daniłowiczowskim w puszczy Gołubickiej w osadzie Żołnierowszczyzna u państwa Puchalskich. Stacja została zaopatrzona w najprymitywniejsze pomoce naukowe, potrzebne do badań fannistycznych. Prócz tego Zarząd otrzymał pomieszczenie dla pracowników: 1. w Zemtasławiu pow. Licki, 2. w Wieczoryszkach (puszcza Rudnicka) i 3. w Bieniakoniach. Brak funduszków nie pozwolił na zaopatrzenie tych stanowisk w pomoce naukowe i przekształcenie ich na sezonowe stacje fizjograficzne.

Nadto w toku organizacji znajduje się stacja hydrobiologiczna nad jeziorami Trockimi. Początkowo stacja hydrobiologiczna ma posiadać charakter stacji sezonowej, w projekcie jest jednak przekształcenie jej na stałą instytucję. Z powyżej wymienionych stacyj korzysta obecnie 7 osób, w tem 1 z ramienia Komisji Fizjograficznej Tow. Naukowego Warszawskiego.

Zarząd ma nadzieję ukończyć organizację stacji sezonowych w ciągu b. roku, wówczas szczegółowo powiadomionemi zostaną Zarząd Główny i Oddziały P. T. P. im. K. oraz instytucje i towarzystwa, prowadzące badania fizjograficzne z propozycją korzystania z powyższych placówek przez członków pomienionych organizacji.

W ciągu okresu sprawozdawczego przyjęto do Oddziału Wileńskiego P. T. P. im. Kopernika trzech nowych członków, są to pp. Wacław Łastowski, Marjan Eiger, i Edward Czarnecki.

Wiadomości bieżące.

I. Zjazd chemików i fizyków polskich w Warszawie.

Dnia 4 kwietnia 1923 r. nastąpiło w Auli Politechniki warszawskiej otwarcie pierwszego Zjazdu Chemików i Fizyków Polskich w obecności przedstawicieli Rządu pp. Ministrów Oświaty p. Mikułowski-Pomorskiego, Przemysłu i Handlu p. Ossowskiego, Zdrowia Dra Chodźki, przedstawicieli nauki, wielkiego przemysłu, prasy oraz organizacji społecznych.

Po zagajeniu zebrania przez przedstawiciela przemysłu chemicznego p. Kozłowskiego, wybrano przewodniczącym Senatora Lipkowskiego w zastępstwie chorego nestora chemików i fizyków polskich prof. Boguskiego, asesorami prof. Pieńkowskiego i prof. Zawadzkiego, sekretarzem prof. Patkowskiego.

Po licznych przemówieniach powitalnych, wygłosił prof. L. Marchlewski wykład: „O znaczeniu chemji dla Narodu“ a prof. Cz. Biało-brzeski wykład: „Fizyka i rzeczywistość“. Po ukonstytuowaniu się Zjazdu chemików wyborem prof. Marchlewskiego prezesem, a prof. Bądzińskiego, dyr. Płużańskiego i prof. Tołłoczki wicepre-

zesami, sekretarzami zaś prof. Bekiera, prof. Glixellego, prof. Klinga, Dra Dolińskiego i Dra Wirzewskiego, utworzono 10 sekcji.

Uczestników liczył Zjazd 784, referatów zgłoszono 128, a wypowiedziano 105 w ciągu trzech dni. Zjazd uchwalił 8 wniosków ogólnych, a 17 sekcyjnych. Następny Zjazd odbędzie się — na zaproszenie profesorów Uniwersytetu Jagiell. w Krakowie, w 1926 r.

(Obszerniejsze sprawozdanie z tego Zjazdu umieściło czasopismo „Przemysł Chemiczny“ w N-rze 5, z maja b. r. z którego podajemy krótki wyciąg).

I. Zjazd Fizyków Polskich w Warszawie. (Notatka sprawozdawcza). Zjazd Fizyków odbył się w dniach 4-go, 5-go i 6-go kwietnia b. r. równocześnie ze Zjazdem Chemików polskich, w ten sposób, że posiedzenia ogólne były wspólne. Natomiast organizacja Zjazdu Fizyków różną była od organizacji Zjazdu Chemików. Ostatni byli podzieleni na sekcje, co zresztą przy poważnej ilości przeszło stu referatów i kilkuset uczestników było koniecznością. W Zjeździe Fizyków dość dorywczo w programie zaznaczonego podziału na dwie sekcje na życzenie członków nie zatrzymano i raz tylko oddzielono drugą sekcję, na której wygłoszono wszystkiego pięć referatów. Uczestniczyło w Zjeździe 172 członków, a obelany był on samymi autoreferatami — 23 uczestników referowało prace własne, a wielu z nich prace dokonane w dłuższym czasokresie, bo poczynszy od r. 1914-go. Niepodobna przeto jednemu słuchaczowi podać treści wszystkich referatów, gdyż obejmowały one tak odległe od siebie dziedziny fizyki, iż trudno było częstokroć przy ograniczonym czasie przemawiania, zorjentować się należycie w przedmiocie referatu. Nie wydaje mi się stosownem podawać treści poszczególnych, gdyż tyczyłoby się to tylko tych referatów, których przedmiot sprawozdawcę osobiście bardziej zajmował, a zatem byłby to wybór zapewne zbyt jednostronny. Bądź co bądź wykazał Zjazd ten bardzo poważny dorobek nauki polskiej; uczeni nasi pracowali w warunkach niezmiernie trudnych, wielu na obczyźnie, wielu odciętych wojną światową od zachodu i literatury naukowej, a mimo tego przedstawili wcale pokazny dorobek.

Posiedzenia zjazdowe odbywały się w pięknie rozwijającym się Instytucie Fizycznym Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie prof. Dr. Stefan Pieńkowski z istic polską gościnnością zjazdowców podejmował. Ogólne zebranie, t. j. zebranie wstępne i końcowe, odbyły się w auli Politechniki warszawskiej, jak wspomnieliśmy, razem z uczestnikami Zjazdu Chemików polskich, którego sekcje właśnie w Politechnice warszawskiej obradowały. Niestety, z braku funduszków, referaty Zjazdu Fizyków niedoczekają się zapewne ogłoszenia drukiem. Chemicy są w szczęśliwszem położeniu, albowiem ich wielki przemysł dostarczył im środków na ogłoszenie wszystkich referatów zjazdowych.

Wśród referatów ściśle naukowych jedyny treści pedagogicznej referat prof. Dra Wacława Wernera „O kształceniu nauczycieli fizyki“

zwrócił baczniejszą uwagę uczonych naszych na niedomaganie organizacji Zjazdu, jakim był brak należytego, uwzględnienia pedagogicznej strony nauki fizyki tak w wyższych uczelniach jak i w szkołach średnich; toteż odbyte w ciągu Zjazdu w dniu 5 kwietnia br. Walne Zgromadzenie Delegatów Polskiego Towarzystwa Fizycznego zleciło Komitetowi następnego Zjazdu, mającego się odbyć już z początkiem lipca 1924 r. w Krakowie, by utworzył odrębną Sekcję Pedagogiczną i z góry już postarał się o należyte na nią referaty. Zarazem uchwalono zmienić zasadniczo organizację przyszłego Zjazdu. Zważywszy bowiem niezwykle wysokie ceny czasopism naukowych i wynikająca stąd naogół niemożliwość utrzymania się na poziomie wiedzy Zachodu, a także znaczne luki, jakie w tym kierunku spowodowało odcięcie wojną światową od obcokrajowych ognisk pracy naukowej, polecono Komitetowi przyszłego Zjazdu wyszukać referentów, którzyby mogli w dłuższych referatach przedpołudniowych przedstawić gronu kolegów na Zjeździe rozwój poniekórych gałęzi nauki fizyki w czasie ostatnim i podać liczniejsze źródła literatury odnośnej, by uczeni nasi z pośród nich przynajmniej dostępne dla siebie wybrać mogli. Rzeczą oczywistą, że wszyscy członkowie Polskiego Towarzystwa Fizycznego, jakoteż wszystkie nasze Wyższe Uczelnie referentom takim pójdą na rękę. Autoreferaty przedstawione być mają na przyszłym Zjeździe na posiedzeniach popołudniowych. Jest to zresztą powszechnie na Zachodzie po dziś dzień przyjęta metoda odbywania Zjazdów naukowych.

Zamknięcie Zjazdu odbyło się wspólnie z zamknięciem Zjazdu Chemików w auli Politechniki. Następny Zjazd ma odbyć się w Krakowie w r. 1924.

E. Tenczyn.

Dnia 19 lutego 1923 r. odbył się w Toruniu Pierwszy Zjazd Astronomów polskich. Mimo starań nie otrzymała redakcja z tego Zjazdu żadnego sprawozdania.

Wynik konkursu dla zoologów i botaników ogłoszonego w Zeszycie I. „Kosmosu“. Sąd konkursowy który tworzyli profesorowie: J. Grochmalicki, J. Hirschler, K. Janicki, S. Krzemieniewski, M. Siedlecki, W. Szafer, A. Wodziezko i Z. Wojciecki, przyznał z nagrody Wojciecha hr. Gołuchowskiego kwotę 250.000 Mp. prof. Kazimierzowi Białasze w ic z o w i za prace z zakresu zoologii i dr. Dezyderemu Szym k i e w i c z o w i również 250.000 Mp. za pracę z zakresu botaniki.

* * *

Profesor Białasze w ic z, dziękując za odznaczenie złożył kwotę 500.000 Mp. na cele Towarzystwa.

Równocześnie nadesłał p. dr. Michał B o g u c k i na ręce prof. Hirschlera kwotę 250.000 Mp. na nagrodę z zakresu biologji.

Zarząd główny Polskiego Towarzystwa Przyrodników im. Kopernika postanowił składką swych członków uzupełnić nadesłane kwoty do miliona marek i ogłosić w najbliższej przyszłości nowy konkurs.

*